



Iritziak

Plastikoaren arrasto ikusezina



IRATI LABAIEN EGIGUREN
EHU-KO IRAKASLEA

Martxoaren erdialdean, Grande America kargaontzia hondoratu zen euskal kostaldetik hurbil. Lehen berriek, gure ingurunea fuel orbanaz salbu izango zela zioten arren, Hendaia hondartzan petrolioz bustitako hegazti bat atzeman izanak, kaltearen dimentsioa handiagoa izan zitekeen alerta piztu zuen.

Halako gertakariak ez zaizkigu arrotzak, tamalez. Itsasoan sortutako istripuen ondorioak ikusi eta pairatu izan ditugu azken urteotan. Nola ahaztu Pres-tigeren hondamendia eta plastilina itxurako haritxoekin egindako konparaketa penagarri hura! Hala ere, Europako Ingumen Agentziaren arabera, itsasoan metatutako zaborraren %20 besterik ez omen da itsasoko jardueretatik sortua, gainerako %80 ibaieetatik datorrela diote datuek. Are gehiago, dirudienek, itsas zaborraren %80 plastikoez osatzen dutela estimatu da. Polimeroz osatutako uhar-teak diruditen eta zazpigarren kontinentea deitu izan zaion Indiako Ozeanoko irudiek oihartzun handia izan dute mundu mailan; gurean ere, Zumaia inguruko flyschetan pilatutako hondakinak erakusten zituen bideoa ere biral bilakatu zen.

Pixkanaka zabalduz doa gai honekiko kontzientzia, eta hainbat ekimen dau-de begiz hautemangarria den zaborra biltzeko. Haatik, bada begietara ikusezina den mikroplastiko edo nanoplastiko deituriko zaborra ere. Hasiera batean,

Ekoizle eta erakunde publikoek gaiak har dezaketen jarreraz gain, bada kontsumitzaileen ohituretan dagoen beste eremu bat ere, norberarena, pertsonala

plastiko zatiak txikituz zihoazen heinean, plastikoa deuseztatu eta ingurumenak xurgatzen zuen ustea nagusitu zen; baina denborak, uste okerrean geundela erakutsi du: hondakin horiek zuntz mikroskopikoak izatera igarotzen dira.

Horrek guztiak ondorioak ekar ditzake egoera konpontzeko neurririk hartu ezean. Estimaziorik latzenek diotenez, 2050. urterako itsas bizidunen gehien-goak plastikoa irentsita izango du. Saihestezina izango da, beraz, giza osasunean kalteak eragitea. Oraingoan, airean, gatzean, ur-kaniletan eta giza gorotzean ere aurkitu dira plastiko zantzuak.

Zinez konplexua da egoera, eta baita konponbide posibleak ere. Ezin ahan-tzi alde batetik, plastikoaren lobby indartsua. Zuzenean edo zeharka, petrolio sektoreari loturik dago, eta jakina da, munduko petroleo erreserben %90 baino gehiago hamasei lurralderen eskuetan

dagoela. Gainera, 1980tik gaur egun arte, %500 igo da plastikoaren ekoizpena, eta ez dut uste ekoizleek atzera pausoa emateko desira izango dutenik. Beste alde-tik, plastikoaren ekoizpen eta kontsumoa murriztu nahi duten erregulazio, debeku eta zigorrak datozkigu erakundeetatik. Plastikozko poltsen erabilera jaisteko kopuruaren neurria martxan dugu dagoe-neko, eta datozen urteetarako, erabilpen bakarra duten plastikozko produktuen gutxitzea eragingo duten debekuak aurreikusten dira Europatik.

Ekoizle eta erakunde publikoek gaiak har dezaketen jarreraz gain, bada kontsumitzaileen ohituretan dagoen beste eremu bat ere, norberarena, pertsonala. Oro har, erlojupeko bizitza erritmoa dugu egunerokotasunean, eta kontsumo kontziente bat egiteak denbora eskatzen du. Azken batean, bizitzaren oinarritzko beharrianak erdigunean jartzea suposatzen du, horiei denbora eskaintzea, arduraz kontsumitzea, eta ingurumenarekiko begirada izatea, alegia. Zaborrik onena, sortzen ez dena omen da.

Ziurrenik ere, Grande America itsasontziaren arrasto ilunak ikusi ahal izango ditugu gure kostetan datozen hilabete hauetan, eta egoerak ezinegon eta alarma sortuko du. Baina ez dezagun ahaztu isilean lanean ari den hondakin ikusezina. Guk sortutako zaborrak jango gaituela entzun izan dut maiz, baina ez al dugu guk bera irentsiko? ●